

Zápisnica

zo zasadnutia Expertnej skupiny na prevenciu a elimináciu násilia na ženách a v rodinách
pri Rade vlády SR pre prevenciu kriminality, zo dňa 25. októbra 2016,
v priestoroch MPSVR SR

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Program:

1. Privítanie a zahájenie zasadnutia Expertnej skupiny (O. Pietruchová)
2. Aktuálne informácie k problematike (odpočet Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019; odporúčania CEDAW- Dohovoru o odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien, SK PRES - aktivity v rámci Slovenského predsedníctva v Rade EÚ) (O. Pietruchová)
3. Informácie o postupe MPSVR SR pri príprave zákona o násilí na ženách a domácom násilí (O. Pietruchová)
4. Odpočet činnosti Koordináčno – metodického centra pre rodovo podmienené a domáce násilie za uplynulé obdobie a pripravované aktivity (B. Burajová)
5. Informácia Ministerstva spravodlivosti SR o príprave ratifikácie Istanbulskej dohovoru (MS SR)
6. Informácia o pripravovaných dotačných programoch a schémach (O. Pietruchová)
7. Rôzne
8. Ukončenie zasadnutia.

k bodu 1)

Zasadnutie Expertnej skupiny na prevenciu a elimináciu násilia na ženách a v rodinách pri Rade vlády SR pre prevenciu kriminality /ďalej len „ES násilie“/ zahájila a viedla Ing. Ol'ga Pietruchová, M.A., riaditeľka ORRRP a predsedníčka ES násilie.

k bodu 2)

-O. Pietruchová informovala o aktuálnom dianí v problematike násilia na ženách, uviedla, že v prípade odpočtu Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019 (júl 2016) sa ako pozitívny ukázal fakt nárastu služieb pre obete rodovo podmieneného násilia, ku ktorému došlo vďaka podpore z Nórskeho finančného mechanizmu a novej spolupráce v regiónoch (v prípade poradenských centier nárast z 11 na 23 centier, v prípade bezpečných domov došlo k strojnásobeniu počtu). Informovala, že odbor pripravuje zoznam centier služieb pre ženy ohrozené násilím, ktoré poskytujú služby a pomoc v súlade s Minimálnymi štandardmi Rady Európy. Narastajúci počet nahlásených a konaním polície riešených prípadov násilia na ženách svedčí o vyšej informovanosti žien a rastúcej dôvere v zmenu a zastavenie násilia voči ním - za pomoci pomáhajúcich profesíí. Uviedla, že chýba povinnosť dodržiavať úroveň služieb pre ženy – registrácia poskytovateľa sociálnej služby nehovorí o kvalite týchto služieb.

-D. Karlovská (FENESTRA Košice) uviedla potrebu monitoringu služieb, poskytovaných konkrétnymi zariadeniami, upozornila, že zariadenia deklarujú písomne úroveň služieb, ale ženy hovoria o inom stave úrovne poskytovaných služieb.

-M. Šopová (VÚC Bratislava) uviedla, že podporuje akreditáciu služieb pre ženy, nakoľko sa nejedná o sociálnu službu v krízovej situácii, ale o službu pre ženy ohrozené domácom násilím, rodovo podmieneným násilím... Povinnosť akreditácie by mohli vyplývať z pripravovaného zákona o obetiach.

-O. Pietruchová poskytla informácie o stave rozpracovania odporúčaní CEDAW – Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, kde dostalo Slovensko odporúčania aj pre oblasť problematiky násilia na ženách. Odporúčania nie sú zásadného charakteru. Materiál pre

potreby Úradu vlády SR je vo fáze rozpracovania, bude poslaný členom a členkám ES násilie na ich názor, doplnenie alebo pripomienky.

-O. Pietruchová zhrnula aktivity, ktoré prebehli doteraz v rámci predsedníctva SK v Rade EÚ. ORRRP usporiadal v dňoch 20.-21.9.2016 konferenciu „Zosúladenie pracovného a rodinného života v meniaci sa spoločnosti“ v hoteli Bôrik. Hlavným cieľom predsedníckej tematickej konferencie bolo reagovať na naliehavú potrebu zosúladenia pracovného, rodinného a osobného života, s ohľadom na meniace sa modely organizácie práce a nové trendy na trhu práce ako aj iné relevantné výzvy. V rámci predsedníctva SR bola vypracovaná správa na tému- Ženy a chudoba, ktorá sa zmieňuje o problematike násilia na ženách ako o príčine sociálne ekonomickej exklúzie žien. Počas predsedníctva SR v Rade EÚ je ambícia zavŕšiť prístup k Istanbulskejmu dohovoru. O. Pietruchová informovala, že v EÚ panuje v tejto otázke konsenzus, až na Poľsko. To, či bude Istanbulský dohovor podpísaný za Predsedníctva SR, bude zrejmé až v polovici decembra 2016.

k bodu 3)

-O. Pietruchová uviedla aktuálne informácie o stave prípravy zákona o podpore obetí trestných činov, ktorý pripravuje Ministerstvo spravodlivosti SR. Dala do diskusie návrh, že by pripravovaný zákon subsumoval návrh zákona o násilí na ženách a DN (rodovo podmienenom násili), ktorý bol pripravovaný ORRRP (už v roku 2015). Tvoril by osobitnú hlavu do nového komplexného zákona na ochranu obetí trestných činov, vrátane aj možnej novej oblasti - obetí násilia na ženách a domáceho, rodovo podmieneného násilia. Išlo by tak celkovo o vytvorenie - komplexnejšiu podobu nového zákona s 3 gestormi a to rezorty MS SR, MV SR a MPSVR SR s lepšou možnosťou prijatia, konsenzu takéhoto zákona, nakoľko sa jedná aj o transpozíciu smernice EÚ. Informovala tiež, že v tejto dobe prebieha s MS SR diskusia o nastavení služieb, ktoré by mali byť bezplatné pre obete. Optimistickým termínom pripomienkovania nového návrhu je jar 2017. Uviedla, že pracovná skupina, pripravujúca zákon o obetiach trestných činov - gestoruje ho MS SR, nemá v súčasnej dobe v skupine zastúpenie ženských mimovládnych organizácií, a vidí priestor a potrebu na takéto doplnenie – nomináciu.

-D. Karlovská navrhla doplniť pracovnú skupinu o zástupkyňu ženských mimovládnych organizácií, a navrhla zastúpenie pre deti ako obete násilia. O. Pietruchová uviedla, že táto skupina detských obetí svoje zastúpenie v skupine má (R. Brennerová) z MPSVR SR.

-O. Pietruchová zdôraznila, že Smernicu, prijatú na úrovni EÚ, ktorá hovorí o špecializovaných službách pre ženy a obete domáceho násilia, má SR povinnosť transponovať, Istanbulský dohovor takúto povinnosť nemá.

-M. Šopová (VUC Bratislava) otvorila otázku, či sú Minimálne štandardy RE povinné a či by nemali byť podmienkou pri udeľovaní akreditácie. Na úrovni registrácie organizácie by to však bolo diskriminačné. V súčasnej dobe napĺňajú organizácie pri akreditácii iba formálne podmienky.

-B. Burajová (KMC) pripomenula, že v zákone ženy zažívajúce násilie v partnerských vzťahoch majú osobitné postavenie, je potrebné odstrániť konfrontáciu obete -ženy s násilníkom -páchateľom. Za obete sa považuje každá žena, aj keď nebolo podané trestné stíhanie. Bude sa v navrhovanom zákone riešiť aj odškodňovanie obetí a potreby MVO v postavení žien a pomáhajúcich profesíí, ktoré poskytujú pomoc ženám.

-O. Pietruchová uviedla, že možné riešenie zabezpečenia úrovne kvality poskytovaných služieb podľa minimálnych štandardov RE – pripraviť nový zákon, ktorý by mohol požadovať dodržiavanie štandardov RE. Spresnila, že snahou zákona je aj vyčleniť násilie na ženách, RP a domáce násilie zo sociálnych služieb z toho dôvodu, že sa jedná o špecializované služby. Ukazuje sa z diskusií s odborníkmi/čkami, že prípadné vnútrostátne štandardy poskytovania služieb v oblasti násilia na ženách a ich deťoch sú priečodnejšie ako dodržovanie Minimálnych štandardov RE.

-B. Burajová (KMC) poukázala na premisy, z ktorých smernica vychádza pri definovaní násilia na ženách a domáceho násilia. Definície smernice majú „tvrdšiu“ podobu ako Istanbulský dohovor. Upozornila aj na otázku odškodňovania obetí, na ktorú aktuálny zákon nepostačuje.

-M. Klempová (MŠVVaŠ SR) ponúkla pomoc pri príprave návrhu zákona v oblasti vzdelávania a celoživotného vzdelávania. Navrhla, aby nový zákon obsahoval aj vzdelávanie.

-O.Pietruchová uviedla, že vzdelávanie je v návrhu zákona súčasťou primárnej prevencie.

k bodu 4)

-B. Burajová v odpočte činností KMC, zdôraznila uskutočnené:

- tréningy pre terénnych sociálnych/e pracovníkov/čky v marginalizovaných rómskych komunitách – cca 300 vyvzdelaných osôb (dva dni scitlivovacieho tréningu v problematike násilia na ženách),
- vzdelávanie v spolupráci s Centrom poradenských služieb – príprava tréningu pre ich zamestnancov/kyne (potreba vzdelávania vzišla z multiinštitucionálnej spolupráce),
- vzdelávanie pre poradenské centrá a bezpečné ženské domy, ktoré sa v rámci monitoringu služieb ukázali ako nedostatočné - priblížia sa počtu 300 osôb,
- tréning pre dotknuté profesie (advokáti/ky, súdy, polícia na úrovni obvodných oddelení),
- workshopy pre stredné školy v oblasti primárnej prevencie - počet cca 3 000 osôb
- spolupráca s Metodicko-pedagogickým centrom pri prednáškach pre učiteľov/ky, ktoré majú záujem,
- vykonaný kvalitatívny výskum na tému vztah matka – dieťa; informačný seminár o výsledkoch výskumu prebehne budúci rok,
- zmapovanie postupu a postojov vyšetrovateľov; výsledky budú zverejnené budúci rok
- uskutočnená sonda v LGBTI komunitách – na jej základe bol vytvorený tréning na zviditeľnenie problematiky domáceho násilia v komunite,
- dokončenie druhej fáze monitoringu organizácií, ktoré boli podporené Nórskym finančným mechanizmom: dotazníková forma monitoringu nestačí na mapovanie kvality služieb, metodológia musí byť doplnené o hĺbkové rozhovory. Monitoring ukázal, že Minimálne štandardy nie sú vhodné pre nízkoprahové centrá a je potrebné diverzifikovať služby uvedené v Minimálnych štandardoch RE.

Konštatovala potrebu kontroly úrovne služieb pre ženy na mieste, dotazníkové prieskumy nepostačujú na zmapovanie kvality služieb.

-M. Šopová otvorila otázku využitelnosti výsledkov monitoringu pre účely VUC-iek a ďalšieho financovania. Diskutujúci sa zhodli potrebe skvalitnenia metodológie monitoringu.

-O. Pietruchová informovala, že Národná krízová nonstop linka prešla od 1.7.2016 pod KMC. Linka funguje 24 hodín a 7 dní v týždni, z dôvodu limitovaného financovania bol cez deň znížený počet pracovníčok z dvoch na jednu osobu – poradkyňu na linke. Prítomní diskutovali spôsob navýšenia počtu poradkýň kvôli zvýšeniu miery odpovedaní: vymedzení financií z prostriedkov MPSVR SR, resp. ŠR na obdobie, než sa začne realizovať nový projekt resp. zdroj, zabezpečujúci financovanie prevádzku linky. S navýšením kapacít poradkýň, poskytujúcich služby na linke, súvisí aj ich vzdelávanie, pričom treba počítať aj s čerpaním dovolenky, choroby resp. iného nárokovateľného voľna ako aj s prípadnou fluktuáciou.

-D. Karlovská vzniesla požiadavku, aby poradenské centrá mali - dostávali informácie o obmedzeniach telefonického spojenia na národnej krízovej linke, aby vedeli panej operatívne poradiť a neodporučili jej v tom čase aj keď krátkodobo nedostupnú pomoc na nonstop linke, prevádzkovanej KMC. Uviedla, že vykázanie násilnej osoby zo spoločného obydlia nie je postačujúci nástroj a je často na dobrovoľnosti/zvážení jeho využívania krajskou/okresnou zložkou -políciou. Je však hodnotený od žien ako pozitívne opatrenie -

predĺženia doby vykázania na 10 dní, chýbajú informácie a vzory tlačív - formulárov na žiadosť o predĺženie vykázania, vydanie predbežného opatrenia súdom....

-B. Burajová požiadala ženské poradenské centrá o spätnú väzbu v prípade informácií resp. sťažností, že sa na linku nedá dovolať, čo môže napríklad pomôcť odstrániť technické a iné problémy.

-O. Pietruchová informovala, že do konca roku bude dostupný e-learnigový kurz pre lekárov/ky a ďalšie zdravotnícke profesie. - Prítomní diskutovali otázku navýšenia počtu hlásení v súvislosti so zmenou vykázania na 10 dní namiesto 48 hodín. Upozornili, že je nízky počet podaných predbežných opatrení, skôr sú podávané neodkladné opatrenia. Je potrebná spätná väzba, pretože prax v tomto režime sa zatial rozbieha. Podporila pripravenie formulára pre predbežné opatrenie a požiadavku na začatie širšieho využívania bezpečnostných náramkov, aj pre násilníkov - páchateľom v prípadoch zákazu priblíženia a v odôvodnených prípadoch, čo by pomohlo bezpečiu žien, Ale v prípade, že žena prijme svojho násilného partnera späť do bytu aj počas jeho policajného vykázania (počas 10 dní) zo spoločného obydlia, sa v súčasnosti úradne nerieši.... Vďaka spolupráci s Prezídiumm policajného zboru bol uvedený formulár vyhodnotenia rizika ohrození do praxe – zatial pilotne. Informovala, že sa pripravuje informačný leták o právach obetí násilia na ženách a DN v zrozumiteľnej forme, jednoduchým jazykom, bude obsahovať základné údaje o možnostiach, právach a odporučiach pre vlastné bezpečie žien, ohrozených násilím. V prípade záujmu pošle do ES násilie text informačného letáka na pripomienkovanie.

-A. Kuruc (KMC) informoval, že na základe multiinštitucionálnej spolupráce so samosprávnymi krajmi, boli diskutované ich potreby takejto spolupráce. Ukázala sa potreba vytvorenia špecializovanej Expertnej skupiny pre nastavenie postupov multiinštitucionálnej spolupráce na jednotlivých úrovniach. S cieľom otvoriť diskusiu k tejto téme je návrh na vytvorenie Expertnej skupiny pre multiinštitucionálnu spoluprácu v oblasti eliminácie násilia na ženách. Zatial chýba poverenie – určenie kompetencií na kreovanie takejto skupiny, ako aj plánovaných intervenčných tímov v oblasti konkrétnej pomoci ženám, ohrozeným násilím. Informoval, že členom/kám ES násilie zašle materiál ako návrh na diskusiu k tejto téme, ktorý bude následne zaradený bodom v programe ďalšieho zasadnutia ES násilie

-A. Babušáková (Prezidium Policajného zboru) vyjadriala podčakovanie za spoluprácu s MPSVR SR prostredníctvom ORRRP. Informovala, že zložky polície začnú práce na príprave metodiky pre prácu s formulárom na vyhodnotenie rizika ženy a jej detí, ohrozených násilím. Následne požiadajú o posúdenie návrhu formulára aj tejto metodiky zo strany ES násilie.

k bodu 5)

-O. Pietruchová uviedla, že na konci roka 2016 by mal ist' do MPK návrh na podpis Istanbulského dohovoru zo strany štátov EÚ. Svojím podpisom EÚ pristúpi k Dohovoru. ORRRP sa bude usilovať o zorganizovanie okrúhleho stola, cieľom ktorého by bolo vydiskutovanie objavujúcich sa výhrad voči Istanbulskému dohovoru, ktoré často sú spôsobené nedostatkom relevantných informácií o jeho obsahu a o pozitívnom vplyve na oblasť spôsobu a možnosti riešenia násilia voči ženám.

k bodu 6)

Bod - preložený na nasledujúce rokovanie ES násilie.

k bodu 7)

Závery zo zasadnutia:

1. ES násilie odporučila MPSVR SR –ORRRP nominovať do pracovnej skupiny pripravujúcej nový zákon o ochrane obetí, vrátane časti z oblasti násilia na ženách,

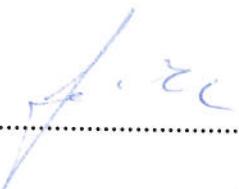
rodovo podmieneného a domáceho násilia, v gescii MS SR (v spolupráci s MV SR a MPSVR SR) aj zástupkyň ženských mimovládnych organizácií, pracujúcich v oblasti konkrétej pomoci ženám ohrozeným násilím.

O. Pietruchová podľakovala prítomným za aktívnu účasť, za podnety a vznesené návrhy, možnosti riešení problematiky násilia na ženách vrátane DN, tlmočila ospravedlnenie neúčasti P. Barnovej, tajomníčky Rady vlády SR pre prevenciu kriminality MV SR na zasadnutí Expertnej skupiny a ukončila zasadnutie ES.

V Bratislave dňa 28. októbra 2016

Zapísala:

M. Jezná, tajomníčka ES násilie

.....

Schválila:

Ing. O. Pietruchová, M.A., predsedníčka ES a riaditeľka ORRRP .....

